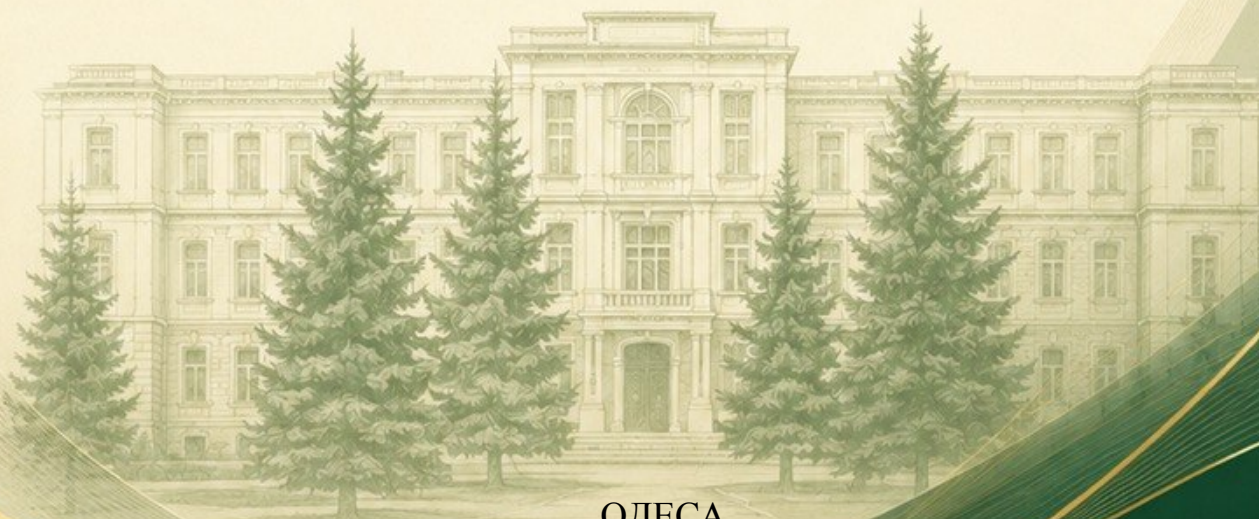

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціальної сфери

«ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ»

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЇ
У МЕЖАХ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ (СТАЖУВАННЯ)
6 червня 2026 року*

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/Zbarska2026>

УДК: 378:159.955:376.37

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи.

Листопад Олексій Анатолійович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського.

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та спеціальної освіти.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 р.)*

Рецензенти:

Форосян Ольга Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Литовченко Світлана Віталіївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями сенсорного розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України.

«Трансформація освітнього процесу в закладах вищої освіти: інноваційні підходи, методи та технології навчання»: збірник матеріалів конференції у межах всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації (стажування). Одеса : Університет Ушинського, 2026. 167 с.

До збірника увійшли матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, присвячені актуальним питанням трансформації освітнього процесу в закладах вищої освіти, упровадженню інноваційних підходів, методів і технологій навчання, а також сучасним практикам у спеціальній освіті, логопедії та інклюзивному навчанні.

У представлених матеріалах науковці висвітлюють теоретичні й практичні аспекти модернізації освітнього середовища, розглядають ефективні форми організації навчання у ЗВО, аналізують можливості застосування інноваційних педагогічних технологій та окреслюють сучасні підходи до роботи в умовах спеціальної й інклюзивної освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

орієнтовану підготовку фахівців, здатних ефективно працювати в умовах цифровізації морського транспорту та глобалізації транспортних систем.

Таким чином, подальший розвиток цифровізації освітнього процесу у ЗВО морського транспорту сприятиме підвищенню конкурентоспроможності випускників, інтеграції української морської освіти до міжнародного освітнього простору та формуванню сучасного кадрового потенціалу морської галузі.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про вищу освіту» : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Концепція розвитку цифрових компетентностей : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p>
4. Морська доктрина України на період до 2035 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 № 1307. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-p>
5. Цифрова трансформація освіти: теоретико-методичні засади: монографія / за заг. ред. В. П. Сергієнка; за наук. ред. Н. П. Франчук. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. 382 с.
6. ІМО. International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW Convention). London : International Maritime Organization, 2018

СИЧУК Ольга Олександрівна
ORCID ID: 0009-0009-5584-946X
DOI:<https://doi.org/10.24195/EducationalProcess2026-3>

ФОРМУВАННЯ АНТИКРИЗОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ МОДЕЛЮВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ СИТУАЦІЙ

У сучасних умовах суспільних трансформацій, цифровізації, глобалізації та посилення кризових явищ особливого значення набуває проблема професійної гнучкості майбутніх менеджерів освіти. Динамічні зміни економічного, соціального, політичного та безпекового середовища вимагають від майбутніх менеджерів освіти не лише здатності адаптуватися до нових умов, а й уміння прогнозувати можливі ризики, оперативно реагувати на виклики та забезпечувати сталий розвиток організації в умовах невизначеності та кризи. У цьому контексті особливої актуальності набуває адаптивний стиль управління, який підвищує здатність організацій швидко мобілізувати наявні ресурси,

ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища та формувати нові сценарії розвитку.

У цьому контексті «криза» вченими (І.Княжева, Н.Черненко та ін.) розглядається не лише як джерело ризиків і загроз, а й як потужний чинник професійного розвитку, яка спонукає до перегляду усталених підходів, пошуку нових управлінських рішень та освоєння інноваційних моделей діяльності. Криза може бути визначена як різке порушення стабільності функціонування системи, що супроводжується невизначеністю, дефіцитом ресурсів і необхідністю оперативного ухвалення рішень. Вчені наголошують, що за таких умов традиційні механізми управління часто втрачають ефективність, що зумовлює потребу в швидкій перебудові організаційних структур, процесів і технологій. Саме тому криза стає каталізатором управління змінами, перетворюючи його на один із ключових інструментів стабілізації, адаптації та подальшого розвитку організації [1].

Особливої актуальності проблема розвитку зазначених компетентностей набуває у сфері підготовки майбутніх керівників закладів освіти. Сучасні форми і методи розвитку критичного мислення та антикризових компетентностей майбутніх менеджерів освіти передбачають активне використання практико-зорієнтованих технологій навчання, серед яких особливе місце посідає метод кейс-стаді. Його ефективність зумовлена можливістю моделювання реальних управлінських ситуацій, що потребують аналізу інформації, оцінювання ризиків, прогнозування наслідків та ухвалення обґрунтованих рішень. У контексті підготовки керівників закладів освіти кейс-стаді виступає не лише засобом засвоєння теоретичних знань, а й інструментом формування критичного мислення, стратегічного бачення та антикризових компетентностей.

Однією із найбільш актуальних для сучасної освіти є ситуація, пов'язана зі скороченням контингенту здобувачів освіти внаслідок демографічної кризи. Майбутнім менеджерам освіти пропонується проаналізувати кейс, у якому заклад вищої освіти протягом кількох років фіксує зниження кількості вступників на певну освітню програму. Додатковими ускладнювальними чинниками виступають зменшення фінансування, посилення конкуренції між закладами освіти та трансформація потреб ринку праці. Під час аналізу ситуації здобувачі освіти мають визначити причини виникнення проблеми, здійснити SWOT-аналіз, окреслити коло стейкхолдерів та запропонувати декілька альтернативних стратегій подальшого розвитку. Методично доцільно організовувати роботу в малих групах із подальшим обговоренням результатів, що сприяє розвитку навичок аргументації та критичного оцінювання управлінських рішень. Наукові дослідження свідчать, що залучення студентів до аналізу комплексних проблемних ситуацій сприяє формуванню системного мислення та здатності враховувати взаємозв'язок між внутрішніми й зовнішніми чинниками розвитку організації.

Не менш важливим є кейс, пов'язаний із виникненням конфлікту між

адміністрацією закладу освіти та педагогічним колективом у процесі впровадження інновацій. Наприклад, адміністрація ухвалює рішення щодо запровадження нової системи оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників, що викликає спротив частини колективу. Учасникам пропонується визначити інтереси сторін конфлікту, проаналізувати причини опору змінам та розробити стратегію комунікації. Особливу увагу доцільно приділяти використанню методів фасилітації, переговорів та медіації. Робота над таким кейсом формує навички ефективної взаємодії зі стейкхолдерами, що є важливою складовою професійної компетентності сучасного керівника закладу освіти.

Важливим напрямом розвитку антикризових компетентностей є моделювання надзвичайних ситуацій. Прикладом може бути кейс щодо організації діяльності закладу освіти в умовах тривалого відключення електроенергії, пошкодження інфраструктури або інших форс-мажорних обставин. Учасники повинні визначити першочергові дії керівника, оцінити наявні ресурси, розробити план кризової комунікації та забезпечення безперервності освітнього процесу. Методичні рекомендації передбачають застосування рольового моделювання, під час якого учасники виконують функції керівника закладу, заступників, представників батьківської громадськості та органів місцевого самоврядування. Такий підхід дозволяє сформувати навички швидкого ухвалення рішень в умовах обмеженого часу та високого рівня невизначеності.

Перспективним напрямом підготовки майбутніх менеджерів освіти є використання кейсів, пов'язаних із впровадженням інноваційних освітніх продуктів. Зокрема, здобувачам освіти може бути запропоновано розробити стратегію створення системи мікрокваліфікацій у закладі вищої освіти. Аналізуючи потреби ринку праці, можливості закладу та інтереси потенційних здобувачів, учасники навчаються прогнозувати ризики, оцінювати ефективність запропонованих рішень і планувати ресурси. Такий кейс сприяє формуванню інноваційного мислення та готовності до управління змінами.

Таким чином, використання кейс-стаді у підготовці майбутніх менеджерів освіти забезпечує інтеграцію теоретичних знань із практикою управлінської діяльності. Аналіз реальних або змодельованих кризових ситуацій сприяє розвитку критичного мислення, стратегічного планування, комунікативних навичок та здатності ухвалювати обґрунтовані рішення в умовах невизначеності. Саме тому кейс-метод доцільно розглядати як один із найбільш ефективних інструментів формування антикризових компетентностей майбутніх керівників закладів освіти.

Список використаних джерел:

1. Княжева І., Черненко Н. Гнучкість професійних умінь і навичок майбутніх менеджерів освіти як чинник ефективного управління змінами в кризових умовах Перспективи та інновації науки. Київ, № 1(59). 2026. С. 835-844.<https://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/35846/35837>

2. doi: 10.52058/2786-4952-2026-1(59)-835-834

ТИЩЕНКО Вадим Сергійович

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАГАЛЬНОІНЖЕНЕРНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ.

В сучасних умовах дистанційного навчання і воєнного стану суттєво ускладнюються можливості особистої взаємодії між викладачем та здобувачем вищої освіти. При цьому вагома роль в формуванні загальноінженерної підготовки майбутніх фахівців залізничного транспорту, які навчаються за відповідними освітніми програмами, відводиться курсовому проектуванню, проведенню лабораторного практикуму, тощо. Тому задача правильної організації та контролю самостійної роботи студентів є актуальною. [1]

Процес підготовки здобувачів до самостійної роботи та керівництво нею можна поділити на три блоки: мотиваційний (його функцією є цілеспрямоване акцентування викладачем значущості самостійної роботи для опанування всією системою знань освітньої компоненти); технологічний (в його основі знаходиться завдання викладача навчити здобувачів вміло користуватися навчальною літературою, математичними моделями, схематизованими симуляторами відповідних лабораторних стендів, тощо); організаційний (полягає у вмінні здобувача до самоорганізації). [2]

Мотиваційний блок може бути реалізований при проведенні відповідних лекційних занять, особливо на початкових етапах вивчення освітньої компоненти. Слід зазначити, що в сучасних умовах воєнного стану та дистанційної форми навчання реалізація функції мотиваційного блоку можливе не тільки в рамках запланованих графіком навчального процесу, а й при особистому спілкуванні в рамках відповідних консультацій за рахунок спілкування викладачів зі студентами в Zoom.

Технологічний блок передбачає пошук і використання здобувачем відповідної технічної літератури, опанування інженерним програмним забезпеченням, дослідженням результатів моделювання з використанням розроблених математичних моделей, аналіз схематизованих симуляторів відповідних лабораторних стендів, а також залучення до досліджень інноваційних технологій серед яких особливої уваги заслуговують такі що базуються на використанні ІІІ.

На кафедрі «Механіка і проектування машин» Українського державного університету залізничного транспорту загальноінженерна складова фахової компетенції за обраною освітньою програмою формується при вивченні передбачених навчальними планами загальноінженерних освітніх компонент, серед яких «Технічна механіка», «Прикладна механіка», «Теорія механізмів і

педагогічних спеціальностей: управлінський, освітній та соціально-гуманітарний виміри	
Самойлов Олександр Олександрович, Чудовська Вікторія Анатоліївна Формування інклюзивного менеджменту в сучасному бізнес-середовищі	56
Самойлова Ірина Іванівна, Бобровнік Тетяна Степанівна Вплив цифрових технологій на сучасне просторове планування	58
Собченко Дмитро Анатолійович Формування інклюзивної компетентності майбутнього лікаря в умовах закладу вищої медичної освіти	60
Сотніков Дмитро Анатолійович, Сотнікова Ірина Миколаївна Оцінка адаптивних систем управління інноваційною діяльністю будівельних підприємств	63
Стахов Арсеній Юрійович Цифровізація та трансформація освітнього процесу у підготовці здобувачів вищої освіти за напрямом морського транспорту	65
Сичук Ольга Олександрівна Формування антикризових компетентностей майбутніх менеджерів освіти засобами моделювання управлінських ситуацій	70
Тіщенко Вадим Сергійович Особливості організації самостійної роботи студентів при вивченні загальноінженерних освітніх компонент	73
Торган Світлана Петрівна Емоційний каркас: роль емоційного інтелекту класного керівника у формуванні резильєнтності підлітків під час війни	75
Урум Галина Дмитрівна Цифрові платформи та засоби візуалізації як інструменти трансформації освітнього процесу у викладанні математичного аналізу в закладах вищої освіти	82